परीक्षेचे नाव :- सहायक आयुक्त (विभाग अधिकारी) बृहन्मुंबई महानगरपालिका, चाळणी परीक्षा - २०२१

2021 परीक्षा दिनांक :- ३१ ऑक्टोबर, २०२१. **E14**

A → संच क्रमांक

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET NO. 104513

प्रश्नपुस्तिका

व्यवस्थापन, नगररचना व कायदेविषयक ज्ञान

एकूण प्रश्न : 100

वेळ : 1 (एक) तास

एकूण गुण : 200

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								

केंद्राची संकेताक्षरे ↑ शेवटचा अंक ↑

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही. एका पेक्षा जास्त उत्तरे नमूद केल्यास ते उत्तर चुकीचे धरले जाईल व त्या चुकीच्या उत्तराचे गुण वजा केले जातील.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरांसाठी 25% किंवा 1/4 गुण वजा/कमी करण्यात येतील."**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

1. जेव्हा कनिष्ठ हे अनुभवी, सर्जनशील व जबाबदारवृत्तीचे असतात अशावेळी खालीलपैकी कुठल्या प्रकारचे व्यवस्थापन योग्य असते ?

(1) लेसे फेअर पद्धत (2) नोकरशाही पद्धत

(3) एकाधिकारशाही पद्धत (4) लोकशाही पद्धत

Which is a suitable leadership in a situation ....

When subordinates are experienced and creative and there is commitment on the part of the subordinates ?

(1) Laissez Faire Style (2) Bureaucratic Style

(3) Autocratic Style (4) Democratic

---

2. ई-गव्हर्नन्स सोल्यूशन्स प्रदान करण्यासाठी कोणती प्रिमीयर विज्ञान आणि तंत्रज्ञान संस्था आहे जी सरकारी क्षेत्रातील सर्वोत्तम पद्धती, एकात्मिक सेवा आणि जागतिक समाधानाचा अवलंब करते ?

(1) राष्ट्रीय आयात केंद्र

(2) राष्ट्रीय औद्योगिक केंद्र

(3) राष्ट्रीय माहिती केंद्र

(4) राष्ट्रीय माहिती व तंत्रज्ञान केंद्र

Which is a premiere science and technology institution for providing e-governance solutions adopting best practices integrated services and global solutions in government sector ?

(1) National Import Centre

(2) National Industrial Center

(3) National Informatics Center

(4) National Information and Technology Center

---

3. ई-गव्हर्नंस 2011 चे धोरण ठरविण्यासाठी महाराष्ट्र सरकारने तज्ञ समिती गठीत केली होती. त्या समितीचे अध्यक्ष खालीलपैकी कोण होते ?

(1) डॉ. विजय भाटवडेकर (2) डॉ. श्रीकांत जिचकर

(3) डॉ. विजय भटकर (4) श्री. पृथ्वीराज चव्हाण

In order to formulate the Policy on E-Governance 2011, Govt. of Maharashtra had appointed a committee of specialist in the field under Chairmanship of :

(1) Dr. Vijay Bhatwadekar (2) Dr. Shrikant Jichkar

(3) Dr. Vijay Bhatkar (4) Shri. Prithviraj Chavan

कच्च्या कामासाठी जागा/**SPACE FOR ROUGH WORK**

4. खालीलपैकी कुठल्या लेखकाने 'लिडरशिप' या पुस्तकातून **नेतृत्वाच्या स्थित्यांतरणिय** सिद्धांताची संकल्पना मांडली ?

(1) जेम्स मॅकग्रेगर बर्न (2) बर्नार्ड एम बॅस

(3) जॉर्ज आर टेरी (4) रोनाल्ड ई रिगियो

Which of the following writer introduced the concept of **Transformational Leadership** in his book "LEADERSHIP" ?

(1) James McGregor Burn (2) Bernard M Bass

(3) George R Terry (4) Ronald E Riggio

---

5. वर्ष 2020 चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्र. 10 हा महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम संबंधी आहे. तो महाराष्ट्र सरकारचा खालील निर्णय आहे :

(a) कॅलेंडर वर्ष 2020 च्या पहिल्या तिमाहीत कार्यकाल संपुष्टात येणाऱ्या 1566 व त्या वर्षीच्या दुसऱ्या अर्धभागात कार्यकाल संपुष्टात येणाऱ्या 12668 ग्रामपंचायतींसाठी निवडणूक न घेणे.

(b) वर 'a' मध्ये नमूद ग्रामपंचायतींवर प्रशासकांची नेमणूक करणे.

(c) ग्रामपंचायतींवर प्रशासकांची नेमणूक करणे.

(d) वरीलपैकी एकही नाही

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) (3) (c) (4) (d)

Maharashtra Ordinance No. X of 2020 is about Maharashtra Village Panchayat Act. It is decision of Govt. of Maharashtra.

(a) Not to hold election to the 1566 grampanchayats whose present term ends during first quarter of the calendar year 2020 and the 12668 grampanchayats whose present term ends during second half of calendar year 2020.

(b) Appointment of Administrator on the grampanchayats as mentioned in 'a' above.

(c) Appointment of administrators on grampanchayats.

(d) None of the above

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) (3) (c) (4) (d)

कच्च्या कामासाठी जागा/**SPACE FOR ROUGH WORK**

6. राज्यघटना कायदा 1992 (74 वी घटनादुरुस्ती) कलम 243 ZA नुसार केलेल्या महानगरपालिकेतील मतदारसंघ पुनर्रचनेला :

(a) फक्त उच्च न्यायालयात आव्हान देता येते.

(b) उच्च आणि सर्वोच्च न्यायालयात आव्हान देता येते.

(c) कोणत्याही न्यायालयात आव्हान देता येत नाही.

(d) फक्त स्थानिक स्वशासन न्यायालय व राज्य निवडणूक आयोगाचे न्यायालयासमोर आव्हान देता येते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b) (2) (c) (3) (d) (4) (a) आणि (d)

As per the Constitution Act 1992 (74th amendment), the laws regarding Delimitation of constituencies in Municipalities made under article 243 ZA can :

(a) Be challenged before High Court only.

(b) Be challenged before High Court and Supreme Court.

(c) Not be challenged in any court.

(d) Be challenged before court of Local Self Government and court of state election commission only.

Answer options :

(1) (b) (2) (c) (3) (d) (4) (a) and (d)

---

7. 'कॉज फॉर अप्लॉज' हे पुस्तक दरवर्षी ________ प्रकाशित करते.

(a) डी.आर.डी.ओ. भारत

(b) ईस्रो

(c) अडमिनिस्ट्रेटीव रिफॉर्मस् आणि पब्लिक ग्रिवंसेस विभाग भारत

(d) पी. बॅचलॉर

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) (2) (b) (3) (c) व (d) (4) (c)

"Cause for Applause" is the book published every year by ________.

(a) DRDO of India

(b) ISRO

(c) Department of Administrative Reforms and Public Grievances India

(d) P Batchelor

Answer options :

(1) (a) (2) (b) (3) (c) and (d) (4) (c)

---

8. मुंबई-प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियमाच्या चतुर्थ अध्यायातील तरतुदीनुसार प्रथम श्रेणी वर्गीकरणात खालीलपैकी कोणत्या अत्यावश्यक सेवेचा समावेश **नाही** ?

(1) रस्ते किंवा परिसर स्वच्छ करणे किंवा साफ करणे

(2) नाले राखणे, दुरुस्ती करणे व साफ करणे

(3) अग्नीशमन दल सेवा

(4) मृतदेह काढून टाकणे

As per the provisions of chapter IV, class 1 of Bombay-Provincial Municipal Corporations Act, following service is **not** a class 1 - essential service ?

(1) Scavenging or cleaning streets or premises

(2) Maintaining, repairing, cleansing or flushing drains

(3) Fire-brigade services

(4) Removing carcasses

---

9. दीर्घकालीन उद्दिष्टये गाठण्यासाठी एखाद्या संघटनेने तयार केलेले मुळतत्वे, नियम व मार्गदर्शकतत्वे खालीलपैकी कशामध्ये समाविष्ट असतात ?

(1) कार्यक्रम (2) व्युहरचना (3) धोरण (4) उद्दिष्ट्ये

Which of the following covers, principles, rules and guidelines formulated by an organization to attain its long term goal ?

(1) Programmes (2) Strategies (3) Policies (4) Objectives

---

10. महाराष्ट्र शासनाने अनेक इ-शासन उपक्रम हाती घेतले आहेत. खालीलपैकी कोणता उपक्रम पुरस्कार प्राप्त इ-शासकीय प्रकल्प आहे ज्यात मालमत्ता कागदपत्रांची संपूर्ण नोंदणी आणि नोंदणीची प्रक्रिया केली जाते ?

(1) सेतू (2) सरिता

(3) सारथी (4) वरीलपैकी काहीही नाही

Maharashtra government has undertaken many e-governance initiatives. The award winning e-government project of computerisation of complete process of property documents and registration is :

(1) SETU (2) SARITA

(3) SARATHI (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

11. विकेंद्रीकरणाची पदवी काय दर्शवते ?

(1) प्राधिकरणाच्या प्रतिनिधी मंडळाची पदवी

(2) जबाबदारीची पदवी

(3) शक्ती प्रतिनिधी पदवी

(4) उत्तर देण्याची पदवी

What does degree of decentralisation indicate ?

(1) Degree of authority delegation

(2) Degree of responsibility

(3) Degree of power delegation

(4) Degree of answerability

---

12. वरिष्ठ पातळीवरील व्यवस्थापक अधिकतम किती संख्येच्या सहाय्यकांवर प्रभावीपणे नियंत्रण ठेऊ शकतात ?

(a) 5 किंवा 6 (b) 2 किंवा 3 (c) 7 किंवा 8 (d) 9 किंवा 10

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (c) आणि (d) दोन्हीही (4) वरीलपैकी एकही नाही

How many maximum numbers of subordinates a manager can control effectively at the upper level ?

(a) 5 or 6 (b) 2 or 3 (c) 7 or 8 (d) 9 or 10

Answer options :

(1) (a) only (2) (b) only

(3) Both (c) and (d) (4) None of the above

---

13. महाराष्ट्र जिल्हापरिषद व पंचायतसमिती कायदा, 1961 हा ________

(1) 1959 चा कायदा नं. 05 आहे. (2) 1961 चा कायदा नं. 05 आहे.

(3) 1962 चा कायदा नं. 06 आहे. (4) 1962 चा कायदा नं. 05 आहे.

The Maharashtra Zilla Parishads and Panchayat Samitis Act, 1961 is ________.

(1) Act No. V of 1959 (2) Act No. V of 1961

(3) Act No. VI of 1962 (4) Act No. V of 1962

कच्च्या कामासाठी जागा/**SPACE FOR ROUGH WORK**

14. खालीलपैकी कोणते विधान नियंत्रण संकल्पनेबद्दल योग्य **नाही** ?

(1) नियंत्रण संकल्पना लक्ष्य साध्य करण्यास मदत करते.

(2) नियंत्रण हे एक व्यापक कार्य आहे.

(3) नियंत्रणामुळे विचलनास प्रतिबंध होऊ शकतो.

(4) नियंत्रण संकल्पनेमुळे सुव्यवस्था व शिस्त सुनिश्चित होते.

Which of the following is **not** correct about the concept of control ?

(1) Concept control helps in goal achievement.

(2) Controlling is a pervasive function.

(3) Controlling can prevent deviation.

(4) Concept controlling ensures order and discipline.

---

15. ग्रामपंचायतीचा एखादा सदस्य, पंचायतीचा पैसा किंवा इतर संपत्तीच्या नुकसानास, अपव्ययास, जबाबदार असल्याचे सिद्ध झाल्यास त्याच्याकडून सदरहू रक्कमेची वसूली करता येते. अशी वसूली नोटीस काढण्याचे अधिकार खालीलपैकी कोणाकडे आहेत ?

(1) संबंधित जिल्हा परिषद मुख्य कार्यकारी अधिकारी

(2) संबंधित जिल्हाधिकारी

(3) संबंधित जिल्हा अँटी करप्शन ब्युरो मुख्याधिकारी

(4) वरीलपैकी एकही नाही

If a member of *Panchayat* is held personally liable for the loss, waste or misapplication of any money or other property of the *Panchayat*, the loss can be recovered from him. Who is empowered to issue order for such recovery ?

(1) Chief Executive Officer of the Zilla Parishad

(2) Collector of the district

(3) In-charge Anti-corruption Bureau of the District

(4) None of the above

---

16. इंद्रप्रस्त लिमिटेडने 500 कर्मचारी नियुक्त केले आहेत ज्यांचे वेगवेगळ्या विभागांमध्ये गट केले गेले आहेत. संघटनात्मक संरचनेतून असे दिसून आले आहे की, उत्पादन विभागात 300 कर्मचारी, विक्री विभागात 100 कर्मचारी, वित्त व लेखा विभागात 50 कर्मचारी, तंत्रज्ञान विभागात 20 कर्मचारी व मानव संसाधन विभागात 30 कर्मचारी. कंपनी अनुसरण करत असलेल्या संघटनात्मक संरचनेचा प्रकार ओळखा :

(1) कार्यात्मक रचना (2) विभागीय रचना

(3) अनौपचारिक रचना (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Indraprasta Ltd. has employed a staff of 500 employees who are grouped into different departments. The organisational structure depicts that 300 employees work in production department, 100 in sales department, 50 in finance and accounts department, 20 in technology department and 30 in human resource department.

Identify the organisational structure being followed by the company.

(1) Functional structure (2) Divisional structure

(3) Informal structure (4) None of the above

---

17. कोणत्या कलमांतर्गत नगरपालिका निवडणूका राज्य निवडणूक आयोगाच्या अधीन असतात, व नियंत्रित आणि देखरेखीखाली ठेवल्या जातात ?

(1) कलम 243 (पी) (2) कलम 243 (झेड ए)

(3) कलम 243 (झेड) (4) कलम 243 (एस)

Under which Article the municipal elections are conducted, controlled and supervised by the state election commission ?

(1) Article 243 (P) (2) Article 243 (ZA)

(3) Article 243 (Z) (4) Article 243 (S)

---

18. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमानुसार स्थायी समितीत किती नगरसेवकांचा समावेश असेल.

(1) 12 नगरसेवक (2) 16 नगरसेवक

(3) 10 नगरसेवक (4) 20 नगरसेवक

As per Maharashtra Municipal Corporations Act, the standing committee shall consist of :

(1) 12 councillors (2) 16 councillors

(3) 10 councillors (4) 20 councillors

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

19. सार्वजनिक सूचनेद्वारे संक्रमणकालीन क्षेत्र, किंवा त्यापेक्षा लहान शहरी क्षेत्र किंवा त्या भागाच्या लोकसंख्येच्या आधारे मोठे शहरी क्षेत्र, तेथील लोकसंख्येची घनता, स्थानिक प्रशासनासाठी मिळणारा महसूल, बिगर शेतीतील कामातील टक्केवारी, जाहीर करण्याचा अधिकार कोणाकडे आहे ?

(1) नगरपालिका आयुक्त

(2) नगराध्यक्ष

(3) राज्यपाल

(4) आयुक्त व सचिव नगरविकास विभाग

Who has the authority to declare a transitional area, or smaller urban area or larger urban area based on the population therein, the revenue generated for local administration the percentage of employment in non-agricultural activities by public notification ?

(1) Municipal Commissioner

(2) Mayor

(3) Governor

(4) Commissioner and Secretary Urban Development Department

---

20. संघटनात्मक रणनितीची प्रभाविता मोजताना, सामर्थ्य, कमकुवतपणा, संधी आणि धोका शोधण्यासाठी एस.डब्ल्यू.ओ.टी. विश्लेषण करणे अत्यंत महत्त्वाचे आहे. (अंतर्गत आणि बाह्य दोन्ही) विचाराधीन घटकांचे.

जॉनसन आणि स्कोल्स यांनी सादर केलेल्या (3 की यशाच्या निकषांनुसार) रणनिती मूल्यांकनासाठी खालीलपैकी कोणता निकष महत्त्वाचा नाही ?

(1) योग्यता (2) व्यवहार्यता (3) स्वीकार्यता (4) अंमलबजावणी

While measuring the effectiveness of organisational strategy, it is extremely important to conduct a SWOT analysis to figure out the strengths, weaknesses, opportunities and threats (both internal and external) of the entity in question.

As per the (3 key success criteria) model presented by Johnson and Scholes, which of the following is not a key criteria in strategy evaluation ?

(1) Suitability (2) Feasibility (3) Acceptability (4) Impentation

---

21. खालीलपैकी कोणत्या शहरात दिनांक 29 सप्टेंबर 1688 रोजी नगरपालिका स्थापन झाली ?

(1) मुंबई (2) कलकत्ता (सध्या कोलकत्ता)

(3) मद्रास (सध्या चेन्नई) (4) जयपुर

Which was the city to have a local government i.e. Municipality, that came into existence on September 29, 1688 ?

(1) Mumbai (2) Calcutta (now Kolkatta)

(3) Madras (now Chennai) (4) Jaipur

कच्च्या कामासाठी जागा/**SPACE FOR ROUGH WORK**

22. संबंधित नियमानुसार ग्रामपंचायत मतदार यादीतील एकूण संख्येच्या 25% किंवा शंभर यापैकी कमी संख्या, कमीतकमी एवढे सदस्य ग्रामसभेसाठी हजर असणे गरजेचे आहे. जर सदस्य हजर नसतील तर ती ग्रामसभा _________ चालविली जाऊ शकते.

(1) तहकूब न करता

(2) 30 मिनिटे तहकूब केल्यानंतर

(3) सरपंचांकडून लिखित आदेश प्राप्त झाल्यानंतर

(4) वरील एकही नाही

As per the related rules twenty-five percent of total number of persons included in the list of voters or hundred of such persons, whichever is less, shall form a quorum for a meeting of the *Gram sabha*. If quorum is not formed the meeting can be conducted_________.

(1) without adjournment
(2) after adjournment for 30 minutes
(3) after getting written order from Sarpanch
(4) none of the above

---

23. मुंबई-प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियमांच्या अध्याय अठरा भाग एक च्या तरतुदीनुसार कोणत्याही वास्तूमध्ये लेख परवाना घेतल्या शिवाय खालील कोणती वस्तु ठेवल्या जाऊ शकत नाहीत ?

(1) डायनामाईट (2) ब्लास्टिंग पावडर

(3) नायट्रिक ग्लिसरीन (4) सल्फर

As per the provisions of chapter XVIII Part I of Bombay-Provincial Municipal Corporations Act, which articles shall not be kept without a licence in or upon any premises ?

(1) Dynamite (2) Blasting Powder
(3) Nitro-glycerine (4) Sulphur

---

24. कोणता कायदा भारतातील ई-गव्हर्नन्ससाठी कायदेशीर चौकटीचे काम करणारा म्हणून ओळखला जातो ?

(1) माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000

(2) माहिती तंत्रज्ञान दुरुस्ती कायदा, 2008

(3) भारतीय दंड संहिता

(4) यापैकी कोणताही नाही

Which Act provides legal frame-work for e-governance in India ?

(1) Information Technology Act, 2000
(2) Information Technology Amendment Act, 2008
(3) Indian Penal Code
(4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

25. 7 जुलै 2000 रोजी प्रशासकीय सुधारणा व लोक प्रशासन विभागाच्या राज्यमंत्र्यानी घेतलेल्या बैठकीत प्रक्रियात्मक सुधारणांवर उपाय सुचविण्यासाठी 31 जुलै 2000 रोजी चार समित्यांची स्थापना करण्यात आली.

खालीलपैकी कोणत्या समितीचा त्यात समावेश नव्हता ?

(1) वरिष्ठ पदावरील नेमणूक समिती

(2) दक्षता प्रक्रिया समिती

(3) सेवा खटल्यांची समिती

(4) सेवा निवृत्तीच्या नियमांत सुधारणा करण्याबाबत समिती

In a meeting taken by Minister of State for the department of Administrative Reforms and Public Grievance on 7th July 2000, four committees were constituted on 31st July 2000 to suggest measures on procedural reforms.

Which of the following is not a committee constituted for procedural reforms ?

(1) Committee on Appointments to Senior Positions

(2) Committee on Vigilance Procedures

(3) Committee on Service Litigations

(4) Committee on reforms in Retirement Rules

---

26. "मॅस्लोच्या श्रेणीबंद गरज" सिद्धांतात या गोष्टीला प्रथम प्राधान्य दिले आहे :

(1) कामाच्या ठिकाणचे वातावरण (2) पगार

(3) मूलभूत व भौतिक गरजा (4) पदोन्नती

'Maslow's hierarchy of needs' theory, gives first priority to :

(1) Working condition (2) Salary

(3) Basic and physical needs (4) Promotion

---

27. 'हेल्थ' हा भारत सरकारचा ई-गव्हर्नंस मिशन मोड प्रोजेक्ट (एम.एम.पी.) आहे. तो खालीलपैकी कुठल्या लिस्टमध्ये समाविष्ट आहे :

(1) केंद्रसरकारची एम.एम.पी. लिस्ट (2) राज्यसरकारची एम.एम.पी. लिस्ट

(3) सामायिक एम.एम.पी. लिस्ट (4) विशेष एम.एम.पी. लिस्ट

"Health" is one of Mission Mode Projects (MMP) under e-governance project of India. It is listed in :

(1) Central MMP list (2) State MMP list

(3) Integrated MMP list (4) Special MMP list

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

28. निर्णय घेण्याच्या आधुनिक तंत्रापैकी खालीलपैकी कोणते तंत्र विविध पर्यायांच्या सकारात्मक व नकारात्मक परिणामांवर लक्ष केंद्रित करते ?

(1) पर्यायी निर्णयांची तपासणी (2) मेंदू ऊत्तेजीत करण्याचे तंत्र

(3) गुणधर्म यादी तंत्र (4) सदृश्य परिस्थितीची निर्मिती

In modern techniques of decision making which of following technique focuses on positive and negative effects of the various options ?

(1) Decision tree (2) Brain storming

(3) Catalogue techniques (4) Simulation

---

29. विकास प्रशासन कार्यक्षम व प्रभावी असावे, त्या हेतूने प्रशासकीय क्षमता वाढविणे, रचनात्मक आणि वर्तणुकीशी निगडीत बदल घडवणे हे अपेक्षीत आहे. खालीलपैकी विकास प्रशासनामध्ये कोणता बदल मूलभूत बदल मानला जात नाही ?

(1) राजकीय विकास (2) आर्थिक वाढ

(3) सामाजिक बदल (4) सांस्कृतिक बदल

Development Administration has to be efficient and effective. For that purpose it has to aim at enlargement of administrative capabilities, structural and behavioural change. Which of the following is not a fundamental change expected in development administration ?

(1) Political development (2) Economic growth

(3) Social change (4) Cultural change

---

30. राज्यपाल केंव्हा अध्यादेश काढू शकतात ?

(1) जेंव्हा त्यांना आवडेल तेंव्हा

(2) जेंव्हा मुख्यमंत्री त्यांना सल्ला देतात तेंव्हा

(3) जेंव्हा राज्य विधिमंडळ अधिवेशनात नसते

(4) जेंव्हा केंद्र सरकार त्यांना असे करण्यास सांगते

A Governor of state can issue an ordinance :

(1) Whenever he likes

(2) Whenever Chief Minister advises him

(3) Whenever state legislature is not in session

(4) When the Union Government tells him to do so

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

31. ________ ही कर्मचारी भरतीचे बाह्य स्रोत आहे.

(1) पदोन्नती (2) बदली

(3) कॅम्पस भरती (4) वरील सर्व

________ is an external source of employee recruitment.

(1) Promotion (2) Transfer

(3) Campus recruitment (4) All the above

---

32. हुकूमशाही नेतृत्वामध्ये ________.

(a) नेता निर्णय घेण्याचे अधिकार स्वत:कडे केंद्रीकृत करतो.

(b) सक्रिय गटातील सहभागापासून नेता दूर राहतो.

(c) नेता आज्ञा देतो आणि निर्विवाद पालनाची अपेक्षा करतो.

(d) नेता स्वमताग्रह प्रवृत्तीचा नसतो.

वरील विधानांपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहे/त ?

(1) सर्व विधाने बरोबर आहेत.

(2) सर्व विधाने बरोबर नाहीत.

(3) (a), (b), (c) बरोबर आहेत आणि (d) बरोबर नाही.

(4) (a), (b), (c) बरोबर नाहीत आणि (d) बरोबर आहे.

In Autocratic leadership ________.

(a) Leader centralizes authority of decision making in himself.

(b) Leader remains aloof from active group participation.

(c) Leader commands and expects unquestioned compliance.

(d) Leader is not dogmatic.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) All statements are correct.

(2) All statements are not correct.

(3) (a), (b), (c) are correct and (d) is not correct.

(4) (a), (b), (c) are not correct and (d) is correct.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

33. _________ ही संभाव्य कर्मचाऱ्यांचा शोध घेण्याची आणि त्यांना संस्थेत नोकरीसाठी अर्ज करण्यासाठी प्रोत्साहित करण्याची प्रक्रिया आहे.

(1) कार्य प्रेरणा (2) निवड

(3) भरती (4) मनुष्यबळ नियोजन

_________ is a process of searching for prospective employees and stimulating them to apply for jobs in the organisation.

(1) Motivation (2) Selection

(3) Recruitment (4) Manpower planning

---

34. कामगिरीचे मूल्यांकन संस्थेला _________ स्पर्धात्मक फायदे देते.

(a) कर्मचाऱ्यांची कामगिरी सुधारणे.

(b) 360 अंश मूल्यांकन.

(c) नोकरीतील असमाधान कमी करणे.

(d) समाधानकारक वेतन भिन्नता.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) आणि (b) बरोबर आहेत. (2) (a) आणि (c) बरोबर आहेत.

(3) (a) आणि (d) बरोबर आहेत. (4) (b) आणि (d) बरोबर आहेत.

Performance Appraisal offers competitive advantages to a firm by _________.

(a) Improving employees job performance

(b) 360° appraisal

(c) Minimising job dissatisfaction

(d) Satisfactory wage differentials

From the above statement/s which is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) are correct. (2) (a) and (c) are correct.

(3) (a) and (d) are correct. (4) (b) and (d) are correct.

---

35. संघटनेतील भविष्यात लागणाऱ्या मानवी संसाधनाच्या आवश्यकतेचा अंदाज करून पुर्तता करण्याच्या प्रक्रियेला ________ मदत करते.

(1) मानव संसाधन व्यवस्थापन

(2) मानव संसाधन नियोजन

(3) मानव संसाधन विकास

(4) यापैकी एकही नाही

________ helps in estimating and meeting the manpower planning needs of an organisation.

(1) Human Resource Management

(2) Human Resource Planning

(3) Human Resource Development

(4) None of the above

---

36. ________ नेता आपल्या हाताखालील कर्मचाऱ्यांशी सल्लामसलत न करता सर्व निर्णय स्वत: घेतो.

(1) पितृसुलभ (2) सहभागित्व (3) निरंकुश (4) यापैकी कोणतेही नाही

________ leader takes all decisions by himself without consulting the subordinates.

(1) Paternalistic (2) Participative (3) Laissez-faire (4) None of these

---

37. उच्च शिक्षित व हुशार कर्मचाऱ्याला कशा प्रेरणेने अभिप्रेरणा देता येईल?

(1) फक्त आर्थिक अभिप्रेरणा

(2) फक्त कामाची दखल

(3) फक्त आव्हानात्मक काम देणे

(4) वरील सर्व

Highly qualified and intelligent employee can be motivated by ________.

(1) Only Financial Motivation

(2) Only Recognition

(3) Only Assigning Challenging Tasks

(4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

38. _________ हे कर्मचाऱ्याला जास्त आव्हानात्मक काम, जास्त जबाबदारी आणि त्याला जास्त अर्थपूर्ण व समाधान देते.

(1) कार्य सरळीकरण (2) कार्य संपन्नता

(3) कार्य विस्तार (4) कार्य वर्णन/कामाचे स्वरूप

_________ provides more challenging tasks, more responsibility and job of employee more meaningful and satisfying.

(1) Job Simplification (2) Job Enrichment

(3) Job Enlargement (4) Job Description

---

39. भूतकाळातील कार्यक्षमतेच्या आधारावर प्रभावित होऊन केलेल्या कार्यमूल्यमापनास _________ असे म्हणतात.

(1) नमस्कार प्रभाव (Halow effect) (2) गळती प्रभाव (Spillover effect)

(3) हॉर्न प्रभाव (Horn effect) (4) वरीलपैकी काहीही नाही

_________ means the performance is influenced by past performance.

(1) Halow effect (2) Spillover effect

(3) Horn effect (4) None of above

---

40. _________ मध्ये सहभागीदाराना उत्तेजन दिले जाते तसेच व्यक्तीशा त्यांच्या विश्लेषण व निर्णय पात्रतेला बचाव करण्यास संधी मिळते.

(1) व्यवसायिक खेळ (2) कार्य आवर्तन

(3) व्याख्यान (4) केस स्टडी

_________ provides simulating discussion among participants as well as an excellent opportunities for individuals to defend their analytical and judgemental ability.

(1) Business games (2) Job rotation

(3) Lectures (4) Case study

---

41. _________नेतृत्वाच्या पद्धतीमध्ये नेता हा अतिसंवेदनशील, कार्याभिमुख आणि त्याला कोणत्याही परिस्थितीत काम झालेच पाहिजे असते.

(1) हुकूमशाही शैली (2) न्यूरोक्रॅटिक शैली

(3) परिस्थितीजन्य शैली (4) सहभागी शैली

_________ leadership in which leader is highly sensitive, task oriented and wants to get things done at any cost.

(1) Autocratic style (2) Neurocratic style

(3) Situational style (4) Participative style

---

42. कामावर नसताना घेतले जाणारे प्रशिक्षणामध्ये _________ तंत्राचा समावेश होतो.

(a) क्रमान्वित अध्ययन (b) भूमिका वठवणी आणि अनुकरण

(c) व्याख्यान पद्धती (d) प्रशिक्षण पद्धती

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) आणि (b) बरोबर आहेत. (2) (b) आणि (c) बरोबर आहेत.

(3) (a), (b) आणि (c) बरोबर आहेत. (4) (a), (b), (c) आणि (d) बरोबर आहेत.

Off the job training include _________ Techniques.

(a) Programmed Learning (b) Role Playing and Simulation

(c) Lecture Method (d) Coaching Method

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) are correct. (2) (b) and (c) are correct.

(3) (a), (b) and (c) are correct. (4) (a), (b), (c) and (d) are correct.

---

43. कामगिरी अर्थसंकल्पामध्ये निर्णय घेण्याचे काम प्रामुख्याने _________ असते.

(1) ऊर्ध्वगामी (2) खालच्या दिशेने (3) डावी बाजू (4) उजवी बाजू

In performance budgeting decision making is primarily _________.

(1) upward (2) downward (3) left side (4) right side

---

44. सरकारी कर्मचाऱ्यांच्या खालील जबाबदाऱ्या असतात :

(a) राज्यघटना आणि लोकशाही मूल्यांच्या सर्वोच्चतेशी प्रतिबद्ध राहून समर्थन करणे.

(b) उच्च नैतिक दर्जा आणि प्रामाणिकपणा राखणे.

(c) जबाबदारी आणि पारदर्शकता राखणे.

(d) लोकांशी विशेषत: कमकुवत घटकाकडे प्रतिसादक्षम राहणे.

वरील विधानांपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहे/त ?

(1) सर्व विधाने बरोबर आहेत. (2) (a) आणि (b) बरोबर आहेत.

(3) (c) आणि (d) बरोबर आहेत. (4) सर्व विधाने बरोबर नाहीत.

Following are the responsibilities of government servant _________.

(a) Commit himself to and uphold the supremacy of the constitution and democratic values.

(b) Maintain high ethical standards and honesty.

(c) Maintain accountability and transparency.

(d) Maintain responsiveness to the public, particularly to the weaker section.

Which of the above statement/s is/are **correct** ?

(1) All statements are correct.

(2) (a) and (b) are correct.

(3) (c) and (d) are correct.

(4) All statements are not correct.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

45. अभिप्रेरणा संदर्भातील ईआरजी सिद्धांत कोणी विकसित केला ?

(1) मॅकग्रेगर (2) मास्लो

(3) विल्यम ओउची (4) क्लेटोन अल्डरफर

Who developed ERG motivational theory ?

(1) McGregor (2) Maslow

(3) William Ouchi (4) Clayton Alderfer

---

46. क्रियांच्या पातळीच्या आधारे अर्थसंकल्पाचे _________ असे वर्गीकरण केले जाते.

(1) बृहत अर्थसंकल्प आणि कार्यरत अर्थसंकल्प

(2) भांडवली खर्च अर्थसंकल्प आणि उपरिव्यय अर्थसंकल्प

(3) विक्री अर्थसंकल्प आणि खरेदी अर्थसंकल्प

(4) निश्चित अर्थसंकल्प आणि लवचिक अर्थसंकल्प

On the basis of activity, the budgets are classified as :

(1) Master Budget and Operating Budget

(2) Capital Expenditure Budget and Overhead Budget

(3) Sales Budget and Purchase Budget

(4) Fixed Budget and Flexible Budget

---

47. _________ या अर्थसंकल्पामध्ये सर्व प्रकारच्या अर्थसंकल्पांचा समावेश असतो.

(1) भांडवली खर्च अर्थसंकल्प (2) बृहत अर्थसंकल्प

(3) कार्यकारी अर्थसंकल्प (4) लवचिक अर्थसंकल्प

_________ budget incorporate all types of budgets.

(1) Capital Expenditure Budget (2) Master Budget

(3) Operational Budget (4) Flexible Budget

---

48. _________ आणि त्यांच्या सहयोगींनी कर्तृत्व प्रेरणा सिद्धांताची रचना केली आहे.

(1) फेडरिक हर्जबर्ग (2) अब्राहम मास्लो

(3) डेव्हिड मॅक्लेलँड (4) क्लेटोन अल्डरफर

Achievement Motivation Theory was designed by _________ and his associates.

(1) Federik Herzberg (2) Abraham Maslow

(3) David McCelland (4) Clayton Alderfer

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

49. मानवी संसाधन पुरवठा अंदाज यामध्ये ________ यांचा समावेश होतो.

(a) विद्यमान मानवी संसाधने (b) पुरवठ्याचे अंतर्गत स्त्रोत

(c) व्यवस्थापकीय चातुर्य (d) डेल्फी तंत्र

वरील विधानांपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहे/त ?

(1) सर्व विधाने बरोबर आहेत. (2) (a) आणि (b) बरोबर आहेत.

(3) (c) आणि (d) बरोबर आहेत. (4) सर्व विधाने बरोबर नाहीत.

Human Resource Supply Forecasting covers :

(a) Existing human resources

(b) Internal sources of supply

(c) Managerial Judgement

(d) Delphi Technique

Which of the above statement/s is/are **correct** ?

(1) All options are correct. (2) (a) and (b) are correct.

(3) (c) and (d) are correct. (4) All options are not correct.

---

50. दोन घटकांच्या सिद्धांतानुसार खालीलपैकी एक आरोग्यशास्त्र विषयक घटक **नाही**.

(1) सुरक्षा (2) वेतन

(3) कामगिरी (4) कार्यरत स्थिती

Which among the following is **not** a hygiene factor as per 'Two Factor Theory' ?

(1) Security (2) Salary

(3) Achievement (4) Working condition

---

51. कार्यक्रम मूल्यमापन आणि आढावा तंत्राच्या (PERT) नुसार नियोजन कर्त्याला एखादी क्रिया पूर्ण करण्यासाठी जास्तीत जास्त असलेल्या वेळ/समय अंदाजास ________ असे म्हणतात.

(1) बहुधा वेळ अंदाज

(2) आशावादी वेळ अंदाज

(3) निराशावादी वेळ अंदाज

(4) अपेक्षित वेळ अंदाज

According to the time estimates made by the PERT planners, the maximum time that would be needed to complete an activity is called ________.

(1) The most likely time estimates

(2) Optimistic time estimates

(3) Pessimistic time estimates

(4) Expected time estimates

कच्च्या कामासाठी जागा/**SPACE FOR ROUGH WORK**

52. प्रकल्प/उपक्रमाचा खर्च कमी करण्यासाठी खालीलपैकी कोणता उपाय दीर्घकालीन योजनेमध्ये अंतर्भूत होत **नाही** ?

(1) उपक्रमाची व्याप्ती कमी करा

(2) विपणन वाढवा

(3) मानवी संसाधन कमी करा

(4) कच्च्या मालाचा प्रकार/दर्जा कमी करा

Which of the following is **not** a cost cutting strategy of a project in long term ?

(1) Scale back the scope

(2) Expansion of market

(3) Reduce the number of staff

(4) Reduce type/quality of material

---

53. न्हावा शेवा हे आंतरराष्ट्रीय बंदर __________ प्रकारचे मॉडेल (नमुना) आहे.

(1) डी.बी.ओ. (2) बी.ओ.टी. (3) बी.टी.एल्. (4) बी.ओ.एल्.टी.

Nhava Sheva International Container Terminal is an example of __________ model.

(1) D.B.O. (2) B.O.T. (3) B.T.L. (4) B.O.L.T.

---

54. __________ खर्च/मूल्य; प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर, प्रकल्प भांडवली करणाकरीता प्रकल्पाच्या स्थिर मालमत्तेमध्ये वर्ग केला जातो.

(1) प्रत्यक्ष खर्च/मूल्य (2) प्रकल्प खर्च/मूल्य

(3) पूर्णत्व खर्च/मूल्य (4) मान्यताप्राप्त खर्च/मूल्य

__________ cost is used for capitalisation of project after completion to convert the same as fixed asset.

(1) Actual cost (2) Project cost

(3) Completion cost (4) Sanction cost

---

55. मुंबई महानगरीय प्रदेशामध्ये किती महानगरपालिका आणि नगरपरिषदांचा समावेश होतो ?

(1) 8 महानगरपालिका आणि 9 नगरपरिषदा

(2) 7 महानगरपालिका आणि 8 नगरपरिषदा

(3) 7 महानगरपालिका आणि 5 नगरपरिषदा

(4) 6 नगरपरिषदा आणि 5 महानगरपालिका

How many municipal corporations and municipal councils are consist in Mumbai-Metropolitan Region ?

(1) 8 municipal corporations and 9 municipal councils

(2) 7 municipal corporations and 8 municipal councils

(3) 7 municipal corporations and 5 municipal councils

(4) 6 municipal councils and 5 municipal corporations

---

56. खालीलपैकी कोणत्या उद्देशांसाठी कार्यात्मक मूल्यमापन व आढावा तंत्राचा वापर केला जातो ?

(a) प्रकल्प विश्लेषण व आढावा.

(b) प्रकल्प नियंत्रण व व्यवस्थापन.

(c) प्रकल्प वित्तपुरवठा व आढावा.

(d) प्रकल्प नियोजन व अंदाज.

वरीलपैकी कोणता/कोणते पर्याय **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) आणि (c) दोन्हीही (4) (c) आणि (d) दोन्हीही

For which of the following objectives the 'project evaluation and review technique' is used ?

(a) Project analysis and review.

(b) Project controlling and management.

(c) Project finance and review.

(d) Project planning and budget.

Which of the above option/options is/are **correct** ?

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (c) (4) Both (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

57. खालीलपैकी कोणता पर्याय हा कार्यात्मक मूल्यमापनाचा मुख्य वित्तीय निर्देशक **नाही** ?

(1) अंतर्गत परतावा
(2) कर्ज संरक्षण सेवा प्रमाण/गुणोत्तर
(3) ना नफा ना तोटा बिंदू
(4) प्रवर्तकाचा हिस्सा

Which one of the following options is **not** a key financial indicator for evaluating a project ?

(1) Internal rate of return
(2) Debt service coverage ratio
(3) Break Even Point
(4) Contribution by promoter

---

58. 74 व्या घटना दुरुस्तीमध्ये खालीलपैकी कोणती बाब समाविष्ट **नाही** ?

(1) नगरपालिकांचे निर्माण
(2) जागांचे आरक्षण
(3) राज्य निवडणूक आयोगाची नेमणूक
(4) ग्राम पंचायत

Which of the following matter is **not** included in 74th Constitutional Amendment

(1) Constitution of Municipalities
(2) Reservation of Seats
(3) Appointment of State Election Commission
(4) Gram Panchayat

---

59. व्यवस्थापना संबंधी PERT/CPM ही तंत्रे विचारात घ्या :

(a) PERT/CPM ही तंत्रे प्रामुख्यानी वेळाभिमुख आहेत.
(b) PERT/CPM ही तंत्रे प्रामुख्यानी उद्दिष्ठाभिमुख आहेत.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) फक्त (a)
(2) फक्त (b)
(3) (a) आणि (b) दोन्हीही
(4) दोन्हीही नाहीत

In connection with the PERT/CPM techniques consider the following statements :

(a) The techniques of PERT/CPM are essentially time-oriented.
(b) The techniques of PERT/CPM are essentially object-oriented.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) only
(2) (b) only
(3) Both (a) and (b)
(4) None of the above

---

60. 'स्वीकृती व्यत्रस्थापन' प्रक्रियेमध्ये वितरण करण्यायोग्य (उत्पादन) वस्तुंचे व्यवस्थापन करताना मुख्य ध्येय हे असते की ती वस्तू ________ च्या अपेक्षा व गरजांना अनुलक्षून आहे ह्याची खात्री करणे.

(1) मंजूर करणारे (2) दर्जा नियंत्रण खाते

(3) ग्राहक (4) तंत्रज्ञांचा समूह

In 'Acceptance Management' process the main goal is to manage deliverables to ensure the compliance with requirements and expectations by the ________.

(1) Approver (2) Quality control department

(3) Customer (4) Technical team

---

61. राष्ट्रीय आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाचा ________ हा अध्यक्ष असतो.

(1) राष्ट्रपती (2) पंतप्रधान

(3) गृहमंत्री (4) अर्थमंत्री

________ is a Chairman of National Disaster Management Authority.

(1) President (2) Prime Minister

(3) Home Minister (4) Finance Minister

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

62. खालील गटांच्या जोड्या जुळवा :

	स्तंभ 'अ'		**स्तंभ 'ब'**
	आपत्तीचे नाव		**आपत्ती घडल्याचे वर्ष**
(a)	भोपाळ गॅस दुर्घटना	(i)	5 सप्टेंबर, 2012
(b)	मुंबईतील साखळी बॉम्ब स्फोट	(ii)	26 जुलै, 2005
(c)	मुंबईतील महापूर आपत्ती	(iii)	3 डिसेंबर, 1984
(d)	शिवकाशी आग दुर्घटना	(iv)	11 जुलै, 2006

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(2)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(3)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(4)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)

Match the following pairs :

	Column 'A'		**Column 'B'**
	Name of the Disaster		**Year of disaster occurred**
(a)	Bhopal Gas Tragedy	(i)	5th September 2012
(b)	Series of Bomb-blast in Mumbai	(ii)	26th July 2005
(c)	Mumbai Flood Disaster	(iii)	3rd December 1984
(d)	Shivkashi Firework Tragedy	(iv)	11th July 2006

Answer options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(2)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(3)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(4)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)

---

63. अणुस्फोट झाल्यानंतर खालीलपैकी कोणत्या किरणामुळे मानवी जीवनास अधिक धोका असतो ?

(1) अल्फा (2) गॅमा (3) बीटा (4) अतिनील

Which of the following rays emitted after atomic explosion are more dangerous for human life ?

(1) Alfa (2) Gamma (3) Beta (4) Ultraviolate

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

64. खालील मुंबईच्या नकाशामध्ये विभाग 1 ते 5 या अंकानी दर्शविण्यात आले आहेत. या नकाशामध्ये दाखवलेल्या कोणत्या विभागात भूस्खलन ही नैसर्गिक आपत्ती अनेकवेळा येते ?

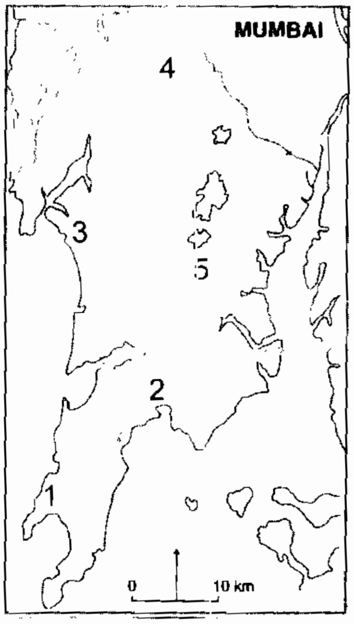

(1) 1, 2, 4 (2) 2, 3, 4 (3) 1, 2, 5 (4) 3, 4, 5

In the following Mumbai map, areas are shown by number 1 to 5. Which of the areas shown in Mumbai map, landslide occurs as natural disaster ?

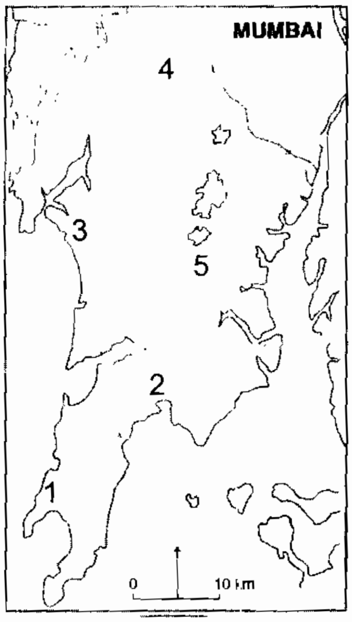

(1) 1, 2, 4 (2) 2, 3, 4 (3) 1, 2, 5 (4) 3, 4, 5

65. आपत्तीपूर्व आणि आपत्तीनंतर एखाद्या क्षेत्राचे नियोजन करताना खालीलपैकी कोणता पर्याय संबंधित नाही ?

(a) लोकांनी भोगलेले विविध प्रकारचे धोके ओळखणे.

(b) अत्यंत असुरक्षित असलेल्या इमारतींचे धोके निवारण व सौम्यीकरण करणे.

(c) आपत्तीनंतरचे पुनर्वसन आणि पुनर्निर्माण.

(d) क्षेत्रातील सर्वात सुरक्षित भागासाठी पारदर्शक आराखडा तयार करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b) (2) फक्त (b), (c) (3) फक्त (c), (d) (4) फक्त (d)

While doing pre and post disaster planning of an area, which of the following is the irrelevant option ?

(a) To identify the kinds of risks faced by the people.

(b) Prevention and mitigation of most vulnerable buildings.

(c) Post disaster rehabilitation and reconstruction.

(d) Preparing a clear plan for most safe part of an area.

Answer options :

(1) Only (a), (b) (2) Only (b), (c) (3) Only (c), (d) (4) Only (d)

---

66. बहुमजली कच्च्या इमारती या खालीलपैकी कोणत्या आपत्तीसाठी सर्वाधिक असुरक्षित असतात ?

(1) भूस्खलन (2) पूर (3) भूकंप (4) आग

Multi-stored masonry buildings are highly vulnerable in the disaster like __________.

(1) Landslide (2) Flood (3) Earth-quake (4) Fire

---

67. एखाद्या क्षेत्रातील किंवा प्रदेशातील आपत्तीचे व्यवस्थापन करताना कोणते घटक विचारात घ्यावे लागतात हे खाली दिले आहेत :

(a) आपत्तीची पुनरावृत्ती

(b) आपत्तीचा कालावधी

(c) आपत्तीची तीव्रता

(d) आपत्तीची संभाव्य ठिकाणे

त्यांचा सुयोग्य गट निवडा :

(1) फक्त (a), (b), (c) (2) फक्त (b), (c), (d)

(3) फक्त (a), (b), (d) (4) वरील सर्व

Following are the factors to be considered while doing management of any disaster in an area or a region.

(a) Frequency of disaster

(b) Duration of disaster

(c) Intensity of disaster

(d) Predicted locations of disaster

Select the most suitable option of the group.

(1) Only (a), (b), (c) (2) Only (b), (c), (d)

(3) Only (a), (b), (d) (4) All of above

---

68. ________ अन्वये, प्रत्येक राज्याने राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण स्थापन करणे अनिवार्य आहे.

(1) कलम 14 आपत्ती व्यवस्थापन कायदा, 2005

(2) कलम 24 आपत्ती व्यवस्थापन कायदा, 2005

(3) कलम 1 आपत्ती व्यवस्थापन कायदा, 2005

(4) कलम 8 आपत्ती व्यवस्थापन कायदा, 2005

As per ________ each state is mandated to establish State Disaster Management Authority.

(1) Section 14 Disaster Management Act, 2005

(2) Section 24 Disaster Management Act, 2005

(3) Section 1 Disaster Management Act, 2005

(4) Section 8 Disaster Management Act, 2005

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

69. जोड्या जुळवा :

	स्तंभ 'अ' **ठिकाणे**		**स्तंभ 'ब'** **आपत्ती/दुर्घटना**
(a)	मालाड (मुंबई)	(i)	भूकंप
(b)	कांदिवली (मुंबई)	(ii)	ढगफुटी व महापूर
(c)	भूज (गुजरात)	(iii)	आग
(d)	केदारनाथ (उत्तराखंड)	(iv)	भूस्खलन

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(4)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)

Match the pairs :

	Column 'A' **Places**		**Column 'B'** **Disaster**
(a)	Malad (Mumbai)	(i)	Earthquake
(b)	Kandivali (Mumbai)	(ii)	Cloudburst and Flood
(c)	Bhuj (Gujarat)	(iii)	Fire
(d)	Kedarnath (Uttarakhand)	(iv)	Landslide

Answer options

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(4)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)

---

70. चित्रा आणि खलीजा जहाजांच्या टक्करीमुळे मुंबईच्या किनाऱ्यावर तेल गळती होऊन पर्यावरणाचे नुकसान झाले होते. तो खालीलपैकी कोणता दिवस होता ?

(1) 7 जून 2011 (2) 11 ऑगस्ट 2011

(3) 7 जुलै 2010 (4) 7 ऑगस्ट 2010

Due to collision between Chitra and Khalija ships there was oil spillage along Mumbai coast which damaged coastal environment. Which of the following day that has happened ?

(1) 7th June 2011 (2) 11th August 2011

(3) 7th July 2010 (4) 7th August 2010

कच्च्या कामासाठी जागा/**SPACE FOR ROUGH WORK**

71. संयुक्त राष्ट्र मानवी विकास निर्देशांक, 2020 मध्ये भारत कितव्या क्रमांकावर होता ?

(1) 126 (2) 131 (3) 98 (4) 142

What was India's ranking in the United Nations Human Development Index, 2020 ?

(1) 126 (2) 131 (3) 98 (4) 142

---

72. खालीलपैकी कोणता/ते नागरी स्थानिक संस्थांच्या उत्पन्नाचा/चे स्रोत आहे/त ?

(1) कर (2) अनुदाने (3) कर्ज (4) वरील सर्व

Which among the following is/are source/s of revenue of urban local bodies ?

(1) Taxes (2) Grants (3) Loans (4) All of the above

---

73. खालीलपैकी कोणते कार्य भारतातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांशी संबंधित **नाही** ?

(1) सार्वजनिक आरोग्य (2) सार्वजनिक सुव्यवस्था राखणे

(3) घनकचरा व्यवस्थापन (4) सार्वजनिक उपयोगिता सेवा

Which of the following functions is **not** the concern of the Local Self Government in India ?

(1) Public Health (2) Maintenance of Public Order

(3) Solid Waste Management (4) Public Utility Services

---

74. महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, 1966 च्या तरतुदींन्वये, राज्य शासनाने प्रारूप नगर रचना योजना मंजूर केल्यानंतर समुचित प्राधिकरणास खालील उद्देशासाठी आवश्यक असलेली सर्व जमीन ही समुचित प्राधिकरणाकडे सर्व भार मुक्त स्थितीत पूर्णपणे वर्ग होते :

(1) खुले क्षेत्र, बगीचा, मनोरंजनाचे मैदान, मार्केट व सर्व प्रकारचे सार्वजनिक वापर यासाठी वाटप किंवा आरक्षित झालेल्या जमिनी.

(2) ऐतिहासिक वा राष्ट्रीय महत्व असलेल्या वास्तूंचे परिरक्षण.

(3) मलप्रवाह सहित जलनिस्सारण, पृष्ठभाग किंवा उप-माती निचरा आणि मलप्रवाहाची विल्हेवाट.

(4) सखल, दलदलीचा किंवा आरोग्यास हानीकारक असलेल्या जमिनीमध्ये भराव घालणे किंवा सुधारणा करणे.

As per the provisions of Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966, after the sanction of draft Town Planning Scheme by the State Government, all lands required by the Appropriate Authority for the following purpose shall vest absolutely in the Appropriate Authority free from all encumbrances.

(1) The allotment or reservation of land for open spaces, garden, recreation ground, markets and public purposes of all kind.

(2) Preservation of objects of Historical or national interest.

(3) Drainage, inclusive of sewerage, surface or sub-soil drainage and sewage disposal.

(4) The filling up or reclamation of low lying, swampy or unhealthy area or levelling up of land.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

75. बृहन्मुंबईच्या मंजूर विकास नियंत्रण व प्रोत्साहन नियमावली 2034 मधील तरतुदीनुसार, झोपडपट्टी पुन:र्वसन योजनेसाठी आवश्यक असलेली पुन:र्वसन घटकाची किमान घनता :

(1) एकूण हेक्टरी क्षेत्रामध्ये 650 सदनिका

(2) सर्व आरक्षणाखालील क्षेत्र वगळून उर्वरीत निव्वळ हेक्टरी क्षेत्रामध्ये 650 सदनिका

(3) प्रत्यक्ष जागेवर विकसित होणारे, लगतच्या जमिनीच्या क्षेत्रासहीत, सर्व आरक्षणाखालील क्षेत्र वगळून उर्वरीत निव्वळ हेक्टरी क्षेत्रामध्ये 650 सदनिका

(4) प्रत्यक्ष जागेवर विकसित होणारे, लगतच्या जमिनीच्या क्षेत्रासहीत, सर्व आरक्षणाखालील क्षेत्र वगळून, तथापी उर्वरीत क्षेत्रामध्ये मनोरंजनाचे खुले क्षेत्र वजा न करता, उर्वरीत निव्वळ हेक्टरी क्षेत्रामध्ये 650 सदनिका

As per the provisions of Sanctioned Development Control and Promotion Regulations of Greater Mumbai 2034, for slum redevelopment scheme, required minimum density of rehabilitation component shall be :

(1) 650 tenements per gross hectare.

(2) 650 tenements per net hectare after deducting the area under all reservations.

(3) 650 tenements per net hectare that is after deducting all reservations actually implemented on site including land appurtenant thereto.

(4) 650 tenements per hectare that is after deducting all reservations actually implemented on site including land appurtenant thereto but not deducting recreational open space on the remaining area.

---

76. तळजमीन निर्देशांक म्हणजे :

(1) सर्व मजल्याचे एकूण आच्छादित क्षेत्र/भूखंड क्षेत्रफळ

(2) मजल्याचे क्षेत्र/भूखंडाचे क्षेत्र

(3) सदनिकेचे क्षेत्र/चटई क्षेत्र

(4) चटई क्षेत्र/बांधकाम क्षेत्र

Floor Space Index means :

(1) The ratio of total covered area of all floor area to the plot area

(2) The ratio of floor area to the plot area

(3) The ratio of flat area to the carpet area

(4) The ratio of carpet area to the built up area

---

77. भारतातील कोणते शहर सर्वात जास्त श्रीमंत शहर व जीडीपी (GDP) (देशांतर्गत एकूण उत्पादन) सर्वात जास्त आहे ?

(1) मुंबई (2) दिल्ली (3) कोलकत्ता (4) हैद्राबाद

Which city in India is regarded as the wealthiest city and has the highest GDP ?

(1) Mumbai (2) Delhi (3) Kolkatta (4) Hyderabad

---

78. महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, 1966 मधील कलम 53, 55 मधील तरतुदीनुसार बृहन्मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रातील अनधिकृत बांधकाम पाडण्याचे अधिकार कोणाला आहेत ?

(1) महापालिका आयुक्त

(2) बृहन्मुंबई महानगरपालिका महापौर

(3) बृहन्मुंबई महानगरपालिका स्थायी समिती अध्यक्ष

(4) बृहन्मुंबई महानगरपालिका मुख्य अभियंता

According to Provision under Section 53, 55 of Maharashtra Regional and Town Planning Act 1966, powers of removal of unauthorised construction within Municipal Corporation of Greater Mumbai limit are vested with whom ?

(1) Municipal Commissioner

(2) Mayor of Municipal Corporation of Greater Mumbai

(3) Chairman, Standing Committee of Municipal Corporation of Greater Mumbai

(4) Chief Engineer of Municipal Corporation of Greater Mumbai

---

79. भोपाळ वायु दुर्घटनेच्या पार्श्वभूमीवर खालीलपैकी कोणता कायदा भारत सरकारने अधिनियमीत केला होता ?

(1) लोक दायित्व विमा अधिनियम, 1991

(2) पर्यावरण (संरक्षण) अधिनियम, 1986

(3) राष्ट्रीय पर्यावरण न्यायाधिकरण अधिनियम, 1995

(4) धोकादायक कचरा हाताळणी आणि व्यवस्थापन अधिनियम, 1989

In the wake of the Bhopal Gas Tragedy which of the following act was enacted by the Government of India ?

(1) Public Liability Insurance Act, 1991

(2) The Environment (Protection) Act, 1986

(3) National Environment Tribunal Act, 1995

(4) Hazardous Waste Handling and Management Act, 1989

---

80. बृहन्मुंबईच्या मंजूर विकास नियंत्रण व प्रोत्साहन नियमावली-2034 मधील तरतुदीनुसार झोपडपट्टी पुनर्वसन योजनेसाठी अनुज्ञेय असलेला किमान चटई क्षेत्र निर्देशांक किती ?

(1) 3.00 (2) 4.00

(3) 5.00 (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

According to Sanctioned Development Control and Promotion Regulation of Greater Mumbai 2034, what is minimum permissible floor space index for Slum Rehabilitation Scheme ?

(1) 3.00 (2) 4.00

(3) 5.00 (4) None of the above

---

81. केंद्र शासना मार्फत कोस्टल रेग्युलेशन झोन संदर्भातील अधिसूचना सन 2019 मध्ये कोणत्या कायद्यातील तरतुदीनुसार जारी करण्यात आली होती ?

(1) जल (प्रदूषण प्रतिबंध व नियंत्रण) अधिनियम, 1974

(2) वायू (प्रदूषण प्रतिबंध व नियंत्रण) अधिनियम, 1981

(3) महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम, 1966

(4) पर्यावरण (संरक्षण) अधिनियम, 1986

Under the Provision of which act was the Coastal Regulation Zone notification issued in the year 2019 by Central Government ?

(1) Water (Prevention and Control of Pollution) Act, 1974

(2) Air (Prevention and Control of Pollution) Act, 1981

(3) Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966

(4) Environment (Protection) Act, 1986

---

82. खालीलपैकी कोणाला भारतातील "स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे जनक" म्हणून ओळखले जाते ?

(1) लाल बहादुर शास्त्री (2) सरदार वल्लभभाई पटेल

(3) लॉर्ड माउंटबॅटन (4) लॉर्ड रिपन

Among the following who is known as "Father of Local-Self Government" in India ?

(1) Lal Bahadur Shastri (2) Sardar Vallabhbhai Patel

(3) Lord Mountbatten (4) Lord Ripon

---

83. महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम 1966 चे कलम 50 अंतर्गत तरतुदीनुसार बृहन्मुंबई महानगर पालिकेच्या मंजूर विकास योजनेमध्ये बृहन्मुंबई महानगरपालिका समूचित प्राधिकरण असलेल्या बगीचाचे आरक्षण वगळता येईल काय ?

(1) होय (2) नाही

(3) अंशत: वगळता येईल (4) वरीलपैकी कोणतेही लागु नाही

According to provisions contained in Section 50 of Maharashtra Regional and Town Planning Act 1966, can reservation of Garden in Sanctioned Development Plan of Greater Mumbai for which Municipal Corporation of Greater Mumbai is Appropriate Authority, be deleted ?

(1) Yes (2) No

(3) Can be deleted partially (4) None of above

---

84. महाराष्ट्र झोपडपट्टी (सुधारणा, निर्मूलन आणि पुनर्विकास) अधिनियम, 1971 च्या कोणत्या कलमाच्या तरतुदीनुसार क्षेत्राला "झोपडपट्टी पुनर्वसन क्षेत्र" म्हणून घोषित केले जाऊ शकते ?

(1) कलम 3 (ब) (2) कलम 3 क (1)

(3) कलम 4 (1) (4) कलम 5 क (1)

Under the provisions of which Section of the Maharashtra Slum Areas (Improvement, Clearance and Redevelopment) Act, 1971, can an area be declared as "Slum Rehabilitation Area" ?

(1) Section 3 (B) (2) Section 3 C (1)

(3) Section 4 (1) (4) Section 5 C (1)

---

85. महानगरपालिकांच्या विकास नियंत्रण नियमावलीच्या तरतुदीनुसार, हस्तांतरणीय विकास हक्क स्वरूपातील मोबदला हा खालील बाबीसाठी अनुज्ञेय होईल :

(1) म.प्रा.व.न.र. अधिनियमाच्या तरतुदीखाली तयार करण्यात आलेल्या नियमावलीतील तरतुदीनुसार झोपडपट्टी वासियांसाठी बांधण्यात येणाऱ्या घरांच्या मोबदल्यात.

(2) कायदेशीर बंधनामुळे कोणत्याही बांधकामामध्ये वापरण्यात न आलेला चटई क्षेत्र निर्देशांक.

(3) भूसंपादनासाठीच्या विषयात नसलेले, कोणतेही नामनिर्देशन, नेमून दिलेले वापर किंवा विभाग यासाठी.

(4) पाटबंधारे विभागाने निश्चित केलेली पूर नियंत्रण रेषा म्हणजेच निळी रेषा (प्रतिबंधित विभाग) यामधील क्षेत्र.

As per Development Control Regulations of Municipal Corporations compensation in terms of Transferable Development Rights (TDR) shall be permissible for :

(1) In lieu of constructing housing for slum dwellers according to regulations prepared under MR and TP Act.

(2) Un-utilised FSI of any structure, due to legal restrictions.

(3) For any designation, allocation of the use or zone which is not subject to acquisition.

(4) Area within the flood control line i.e. blue line (Prohibitive Zone) as specified by Irrigation Department.

---

86. जवाहरलाल नेहरु राष्ट्रीय नागरी पुनर्निर्माण अभियान कधी सुरू करण्यात आले ?

(1) 2003 (2) 2004 (3) 2005 (4) 2006

When was the Jawaharlal Nehru National Urban Renewal Mission launched ?

(1) 2003 (2) 2004 (3) 2005 (4) 2006

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

87. _________ या योजनेमध्ये मूळ भूखंडांच्या सीमांमध्ये फेरफार करून अंतिम भूखंड पुनर्रचित करण्यात येतो.

(1) प्रादेशिक योजना (2) विकास योजना

(3) नगर रचना योजना (4) झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण योजना

Final Plot is formed by reconstitution of original plot by alteration of boundaries in the _________.

(1) Regional Plan (2) Development Plan

(3) Town Planning Scheme (4) Slum Rehabilitation Authority Scheme

---

88. ध्वनीची तिव्रता मोजण्यासाठी खालीलपैकी कोणते/ती उपकरण/णे वापरले/ली जाते/जातात ?

(1) वारंवारता मापी (2) ध्वनी पातळी मापी

(3) (1) व (2) दोन्ही (4) वरीलपैकी काहीही नाही

Which of the following instrument/s is/are used for measuring intensity of sound ?

(1) Frequency meter (2) Sound level meter

(3) Both (1) and (2) (4) None of the above

---

89. महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, 1966 च्या तरतुदीनुसार, इमारतीच्या बांधकामाचा किंवा इतर बांधकामाचा समावेश नसेल अशा, निवासी किंवा संस्थागत वापरासाठीच्या जमिनीच्या विकासासाठी विकास आकाराचा दर हा :

(1) मुद्रांक शुल्क सिद्धगणकामध्ये उल्लेख केलेल्या विकसित जमिनीचा दर अधिक बांधकाम खर्च यांच्या एकूण रक्कमेच्या 0.5%.

(2) मुद्रांक शुल्क सिद्धगणकामध्ये उल्लेख केलेल्या विकसित जमिनीच्या दराच्या 2.0%.

(3) मुद्रांक शुल्क सिद्धगणकामध्ये उल्लेख केलेल्या विकसित जमिनीच्या दराच्या 2.5%.

(4) मुद्रांक शुल्क सिद्धगणकामध्ये उल्लेख केलेल्या विकसित जमिनीच्या दराच्या 0.5%.

As per provisions of Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966, development charges to be levied on development of land for residential or institutional use, not involving building or construction operation, the rate of development charge shall be :

(1) 0.5% of the rate of total cost of developed land and cost of construction mentioned in stamp duty ready reckoner.

(2) 2.0% of the rate of developed land mentioned in stamp duty ready reckoner.

(3) 2.5% of the rate of developed land mentioned in stamp duty ready reckoner.

(4) 0.5% of the rate of developed land mentioned in stamp duty ready reckoner.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

90. भारतीय राज्यघटनेनुसार नगरपालिकेच्या क्षेत्रात "प्रभाग समित्या" स्थापण करणे बंधनकारक आहे. तथापि अशा नगरपालिकेची लोकसंख्या किती असावी ?

(1) एक लक्ष पेक्षा कमी (2) दोन लक्ष पेक्षा कमी

(3) तीन लक्ष पेक्षा कमी (4) तीन लक्ष किंवा अधिक

According to the Constitution of India, it is obligatory to constitute "Wards Committees" in the area of a Municipality. However, what should be the population of such Municipality ?

(1) less than one lakh (2) less than two lakhs

(3) less than three lakhs (4) three lakhs or more

---

91. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील ________ अन्वये ज्याचे सहाय्य घेण्यात आले आहे असा कोणताही अधिकारी, केंद्रीय तथा राज्य जन माहिती अधिकाऱ्यास, त्याचे किंवा तिचे सर्वतोपरी सहाय्य देईल आणि या अधिनियमाच्या तरतुदींच्या कोणत्याही उल्लंघनाच्या प्रयोजनार्थ, अशा अन्य अधिकाऱ्यास, केंद्रीय किंवा राज्य जन माहिती अधिकारी किंवा यथास्थिती संबंधित अधिकारी म्हणून समजण्यात येईल.

(1) कलम 5 (3) (2) कलम 5 (2)

(3) कलम 5 (4) (4) कलम 5 (5)

According to ________ of Right to Information Act, 2005, any officer, whose assistance has been sought, shall render all assistance to the central/state Public Information Officer, as the case may be, seeking his or her assistance and for the purposes of any contravention of the provisions of this Act, such other officer shall be treated as a central/state public information officer, as the case may be.

(1) Section 5 (3) (2) Section 5 (2)

(3) Section 5 (4) (4) Section 5 (5)

---

92. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील दुसऱ्या परिशिष्ट्य नुसार वेगळेपण ओळखा.

(1) सी.आर.पी.एफ. (2) सी.आय.एस.एफ. (3) एन.एस.जी. (4) आय.पी.एस.

As per second schedule of the Right to Information Act, 2005 find odd man out.

(1) C.R.P.F. (2) C.I.S.F. (3) N.S.G. (4) I.P.S.

---

93. मानवी हक्कांचे संरक्षण कायदा, 1993 ________ नुसार मानवी हक्क न्यायालयाची व्याख्या दिली आहे. मानवी हक्क न्यायालय म्हणजे मानवी हक्क न्यायालय जे कलम 30 खाली/मध्ये नमूद आहे.

(1) कलम 2 (1) (एफ्) (2) कलम 2 (1) (जी)

(3) कलम 2 (1) (डी) (4) कलम 2 (1) (ई)

________ of the Protection of Human Rights Act, 1993 defines Human Rights Courts. Human Right Court means the Human Right Court specified under section 30.

(1) Section 2 (1) (f) (2) Section 2 (1) (g)

(3) Section 2 (1) (d) (4) Section 2 (1) (e)

---

94. सार्वजनिक कार्यालयामध्ये समानतेची संधी व रोजगार उपलब्ध करून देणेचा घटनात्मक हक्क हा भारतीय संविधानातील ________ चा मुख्य उद्देश्य आहे.

(1) कलम 14 (2) कलम 16 (3) कलम 15 (4) कलम 19

The main object of ________ of Indian Constitution is to create a constitutional right to equality of opportunity and employment in public offices.

(1) Article 14 (2) Article 16 (3) Article 15 (4) Article 19

---

95. ________ ही तत्वप्रणाली असे घोषित करते की, वस्तूस्थिती ही शंभर प्रस्तावना दिल्या तरीही बदलू शकत नाही.

(1) रिप्रेझेंटेशन (2) पर स्टीरपेस

(3) फॅक्टम व्हॅलेट (4) साय प्रस

The doctrine of ________ declares that a fact cannot be altered by a hundred texts.

(1) Representation (2) Per stirpes

(3) Factum valet (4) Cy Pres

कच्च्या कामासाठी जागा/**SPACE FOR ROUGH WORK**

96. कलम 12 नुसार राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग पुढीलपैकी सर्व किंवा कोणतीही कर्तव्ये पार पाडील, ती म्हणजे :

(a) स्वत:हून किंवा एखाद्या पीडीत व्यक्तिने किंवा तिच्या वतीने कोणत्याही व्यक्तिने विनंती अर्ज केला असतांना मानवी हक्कांचे उल्लंघन केल्याबद्दल किंवा त्या साठी चिथावणी दिल्या बाबतच्या तक्रारीचे अन्वेषण करेल.

(b) मानवी हक्कांच्या उल्लंघनाचा कोणताही आरोप ज्यामध्ये अंतर्भूत आहे अशा न्यायालयीन प्रकरणात त्या न्यायालयाच्या परवानगीने हस्तक्षेप करेल.

(c) मानवी हक्कांच्या क्षेत्रातील संशोधन सुरू करणे आणि त्याकरिता प्रोत्साहन देणे.

(d) समाजाच्या विविध थरांमध्ये मानवी हक्का विषयी असाक्षरतेचा प्रसार करणे.

वरीलपैकी कोणती विधान/विधाने **योग्य** आहेत ?

(1) वरील सर्व विधाने योग्य आहेत

(2) वरीलपैकी एकही विधान योग्य नाही

(3) पर्याय (a), (b) आणि (c) योग्य आहेत

(4) पर्याय (b), (c) आणि (d) योग्य आहेत

According to Section 12, the National Human Rights Commission shall perform the following functions :

(a) Inquire, Suo Moto or on a petition presented by a victim or any person on his behalf into complaint of violation of Human Rights or abetment thereof.

(b) Intervene in any proceeding involving any allegation of violation of Human Rights pending before a court with the approval of such court.

(c) Undertake and Promote research in the field of Human Rights.

(d) Spread human rights illiteracy among various sections of society.

Which of the above statement/s is/are **correct** ?

(1) All of the above statements are correct

(2) None of the above statements are correct

(3) Only option (a), (b) and (c) are correct

(4) Only option (b), (c) and (d) are correct

---

97. खालीलपैकी कोणत्या अधिनियमान्वये हिंदू विवाह संबंधीचा कायदा लेखीस्वरूपात नियमबद्ध करण्यात आला ?

(1) विशेष विवाह अधिनियम, 1954

(2) हिंदू दत्तक आणि निर्वाह अधिनियम, 1956

(3) हिंदू विवाह अधिनियम, 1955

(4) भारतीय घटस्फोट अधिनियम, 1869

Which of the following enactment has codified the Hindu Law relating to marriage for the first time ?

(1) Special Marriage Act, 1954

(2) Hindu Adoption and Maintenance Act, 1956

(3) Hindu Marriage Act, 1955

(4) Indian Divorce Act, 1869

कच्च्या कामासाठी जागा/**SPACE FOR ROUGH WORK**

98. खालीलपैकी कोणत्या निवाड्यामध्ये भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाने आरोपीस चौकशीसाठी अटक करण्यासंबंधीची मार्गदर्शक तत्वे सांगितली आहेत ?

(1) ए.के. गोपालन वि. मद्रास सरकार 1950

(2) तरपदा डे वि. पश्चिम बंगाल सरकार 1951

(3) जोगिंदर कुमार वि. उत्तर प्रदेश सरकार 1994

(4) मनेका गांधी वि. केंद्र सरकार 1978

In which of the following case the Supreme Court of India laid down guidelines governing arrest of a person during the investigation ?

(1) A.K. Gopalan V. State of Madras 1950

(2) Tarpada De. V. State of West Bengal 1951

(3) Joginder Kumar V. State of Uttar Pradesh 1994

(4) Maneka Gandhi V. Union of India 1978

---

99. मानवाधिकार संरक्षण अधिनियम, 1993 अंतर्गत राज्यांसाठी राज्य मानवाधिकार आयोगाची स्थापना करणे _________.

(1) बंधनकारक आहे (2) वैकल्पिक आहे

(3) अधिकार क्षेत्राबाहेर आहे (4) लोकसंख्येवर आधारित आहे

Under Protection of Human Rights Act, 1993, for states, the Constitution of State Human Rights Commission is _________.

(1) Mandatory (2) Discretionary

(3) Beyond Jurisdiction (4) Depending upon population

---

100. _________ हे नैसर्गिक न्यायाचे मूलभूत तत्त्व आहे.

(1) व्हॉलेंटी नॉन फीट इन्ज्युरिआ (2) नेमो ज्युडेक्स इन रे सुआ

(3) युबी जस इबी रेमेडिअम (4) नेमो दत् क्वाड नॉन हॅबेट

_________ is the fundamental principle of Natural Justice.

(1) Volenti non fit injuria (2) Nemo judex in re sua

(3) Ubi Jus ibi remedium (4) Nemo dat quad non habet

-o0o-

कच्च्या कामासाठी जागा/**SPACE FOR ROUGH WORK**

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

SEAL

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK